

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי חֵיָא, הוּוּ אֲזִילי בְּאוֹרְחָא. אָמַר
 רַבִּי חֵיָא, חֲבַרְיָא כִּד אֵינוּן בְּאוֹרְחָא, (דף ל"א
 ע"א) פְּעִינן לְמַהֲדָּה בְּלִבָּא חַד. וְאִי אֵיעָרְעוּ, אִו אֲזִילי
 בְּגוּוֹיָהוּ חֵיָבִי עֲלֵמָא, אִו בְּנֵי נָשָׂא דְלָאוּ אֵינוּן
 מֵהִיכְלָא דְמַלְפָּא, פְּעוּ לְאַתְפְּרָשָׂא מִנֵּיהוּ. מִנָּא
 לָן. מִכְּלָב, דְּכִתִּיב, (במדבר י"ד) וְעַבְדֵי כָּלֵב עֵקֶב הִיִּתְהַ
 רוּחַ אַחֲרֵת עִמּוֹ וַיִּמְלֵא אַחֲרָיו. מָאִי רוּחַ אַחֲרֵת.
 דְּאַתְפְּרֵשׁ מֵאֵינוּן מְאֲלָלִין, דְּכִתִּיב, (במדבר י"ד) וַיַּעֲלוּ
 בַּנֶּגֶב וַיָּבֹאוּ עַד חֶבְרוֹן. דְּאַתְפְּרֵשׁ מֵאֵינוּן מְאֲלָלִין
 וְאַתָּא אִיהוּ בְּלַחֲזוּדֵי לְחֶבְרוֹן, לְאַשְׁתַּטַּח עַל
 קַבְרֵי אֲבָהוֹן.

וְחֶבְרוֹן, אֲתִיְהִיב לִיה חוֹלֵק אַחֲסָנָא לְאַתְתְּקַפָּא
 בֵּיה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (דברים א') וְלוֹ אֶתֶּן
 אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר דָּרַךְ בָּהּ. אֲמַאי יְהִיבוּ לִיה חֶבְרוֹן.
 אִי בְּגִין דְּאַשְׁתַּטַּח בְּקַבְרֵי אֲבָהוֹן לְאַשְׁתַּזְבָּא מֵהִהוּא

לשון הקודש

זוה רוח אחרת? שנפרד מאותם מרגלים,
 שפיתוב (שם יג) ויעלו בנגב ויבאו עד חברון.
 שנפרד מאותם מרגלים ובאו לבדו
 לחברון להשתטח על קברי האבות.
 וחברון נתנה לו חלק ירשה להחזיק
 בה, כמו שנאמר (דברים א) ולו אתן את
 הארץ אשר דרך בה. למה נתנו לו את
 חברון? אם משום שהשתטח בקברי

רבי יהודה ורבי חייא היו הולכים
 בדרך. אמר רבי חייא, פשחברים
 הולכים בדרך, צריכים ללכת בלב אחד,
 ואם נפגשו או שהולכים עם הרשעים
 של העולם, או בני אדם שאינם מהיכל
 המלך, צריכים להפרד מהם. מנין לנו?
 מכלב, שפיתוב (במדבר יד) ועבדי כלב עקב
 היתה רוח אחרת עמו וימלא אחרי. מה

עֵיטָא דִּילְהוֹן דְּאַשְׁתּוּיב לָא.

אַלְא, רְזָא דְמַלְכָּה שְׁמַעְנָא. פְּנוּנָא דָּא כְּתִיב,
 (שמואל ב', ב') וַיִּשְׁאַל דָּוִד בְּיָי לֵאמֹר הֲאֵעֲלֶה
 בְּאַחַת עָרֵי יְהוּדָה וַיֹּאמֶר יְיָ אֵלָיו עֲלֶה וַיֹּאמֶר
 דָּוִד אָנָּה אֵעֲלֶה וַיֹּאמֶר חֲבֵרוֹנָה. הָכָּא אֵית
 לְאַסְתִּיבְלָא, בֵּינוֹן דְּהָא מִית שְׁאוּל, וְדָוִד בְּיוֹמֵי
 דְּשְׁאוּל אֶתְמַשַּׁח לְקַבְּלָא מַלְכוּ. בֵּינוֹן דְּמִית שְׁאוּל
 אֲמַאי לָא אֲמַלִּיכוּ לִיה לְדָוִד, וְלָא קַבִּיל מַלְכוּ
 עַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאַתָּא לְחֲבֵרוֹן, וּמַלְכוּ קַבִּיל עַל
 יְהוּדָה בְּלַחֲדוּי שְׁבַע שָׁנִים, וְאַתְעַכְב תַּמָּן כָּל הַיָּי
 שְׁבַע שָׁנִים. וְלִבְתַּר דְּמִית אִישׁ בּוֹשֶׁת, קַבִּיל מַלְכוּ
 עַל כָּל יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַיִם.

אַלְא, כִּלְא הוּא רְזָא קָמֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. תָּא
 חַזִּי, מַלְכוּתָא קְדִישָׁא לָא קַבִּיל מַלְכוּ

לשון הקודש

בֵּינוֹן שְׁמַת שְׁאוּל לְמָה לָא הַמְּלִיכוּ אֶת
 דָּוִד וְלָא קַבִּיל מַלְכוּת עַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וּבָא
 לְחֲבֵרוֹן וְקַבִּיל מַלְכוּת עַל יְהוּדָה לְבַדָּה
 שְׁבַע שָׁנִים, וְהִתְעַכְב שָׁם כָּל שְׁבַע
 הַשָּׁנִים הַלְלוּ, וְאַחַר שְׁמַת אִישׁ בּוֹשֶׁת
 קַבִּיל מַלְכוּת עַל כָּל יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַיִם?
אַלְא הַכֵּל הוּא סוּד לְפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא. בָּא רָאָה, הַמְּלָכוּת הַקְּדוּשָׁה לָא

הֲאֵבוּת לְהַנְעִיל מֵאוּתָה עֲצָה שְׁלָהֶם
 שְׁנַעֲל - לָא!

אַלְא, סוּד הַדְּבַר שְׁמַעְתִּי, כְּמוֹ זֶה כְּתוּב
 (שמואל א'-ב) וַיִּשְׁאַל דָּוִד בְּה' לֵאמֹר הֲאֵעֲלֶה
 בְּאַחַת עָרֵי יְהוּדָה וַיֹּאמֶר ה' אֵלָיו עֲלֶה
 וַיֹּאמֶר דָּוִד אָנָּה אֵעֲלֶה וַיֹּאמֶר חֲבֵרוֹנָה.
 כָּאֵן יֵשׁ לְהַסְתִּיבְלָא, בֵּינוֹן שְׁתַּרִּי מִת שְׁאוּל,
 וְדָוִד נִמְשַׁח בְּיַמֵּי שְׁאוּל לְקַבִּיל מַלְכוּת,

שְׁלִימָתָא, עַד דְּאֶתְחַבֵּר בְּאַבְהֵן. וְכֵד אֶתְחַבֵּר בְּהוּ,
אֶתְבְּנִי בְּבִנְיָנָא שְׁלִימוֹ, מִעֲלָמָא עֲלָאָה, וְעֲלָמָא
עֲלָאָה אֶקְרִי שְׁבַע שָׁנִים, בְּגִין דְּכִלְהוּ בֵּיהּ.

וְסִימְנִיד (מלכים א', ו') וַיִּבְנֶהוּ שְׁבַע שָׁנִים, דָּא עֲלָמָא
עֲלָאָה. וְלֹא כְּתִיב וַיִּבְנֶהוּ בְּשֶׁבַע שָׁנִים.
כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (שמות ל"א) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה'
אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. מֵאַן שֵׁשֶׁת יָמִים, דָּא
אַבְרָהָם. דְּכְתִיב, (בראשית ב') אֱלֹהִים תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם
וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם, בְּאַבְרָהָם. וְאַבְרָהָם שֵׁשֶׁת יָמִים
אֶקְרִי. וּבְגִין (נ"א וּבֵיהּ) דְּאִיהוּ שֵׁשֶׁת יָמִים, אֶתְבְּנִי
עֲלָמָא. בְּהֵוֹא (נ"א בְּהֵוֹא) בְּוֹנָא וַיִּבְנֶהוּ שְׁבַע שָׁנִים.

וְתֵא חֲזִי, דְּדוּד בְּעָא לְאַתְבְּנָאָה בְּמַלְכוּ שְׁלִימָתָא
לְתַתָּא, בְּגִוּוֹנָא דְלְעִילָא, וְלֹא אֶתְבְּנִי, עַד
דְּאֶתָא וְאֶתְחַבֵּר בְּאַבְהֵן. וְקֵאִים שְׁבַע שָׁנִים

לשון הקודש

הָאָרֶץ. מִי אֵלוֹ שֵׁשֶׁת הַיָּמִים? זֶה אַבְרָהָם,
שְׁפָתוֹב (בראשית ב) אֱלֹהִים תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם
וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאָם, בְּאַבְרָהָם. וְאַבְרָהָם
נִקְרָא שֵׁשֶׁת יָמִים, וּמְשׁוּם (ובו) שְׁהוּא
שֵׁשֶׁת יָמִים, נִבְנָה הָעוֹלָם בְּאוֹתוֹ (בַּחַד) גִּין,
וַיִּבְנֶהוּ שְׁבַע שָׁנִים.

וּבֵא רְאָה, דְּדוּד רָצָה לְהַבְנוֹת בְּמַלְכוּת
שְׁלָמָה לְמַסָּה כְּמוֹ שְׁלָמְעֵלָה, וְלֹא נִבְנָה

קְבֻלָּה מַלְכוּת שְׁלָמָה עַד שְׁהִתְחַבְּרָה
בְּאַבוֹת, וּכְשֶׁהִתְחַבְּרָה בְּהֵם, נִבְנָה בְּגִין
שְׁלָם מִעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, וְהָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן
נִקְרָא שְׁבַע שָׁנִים, מְשׁוּם שְׁכָלָם בּוּ.

וְסִימְנִיד - (מלכים א' ו) וַיִּבְנֶהוּ שְׁבַע שָׁנִים.
זֶהוּ הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן. וְלֹא כְּתוּב וַיִּבְנֶהוּ
בְּשֶׁבַע שָׁנִים, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שמות לא) כִּי
שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת

לְאַתְּבִנְאָה בְּגוּוֹיֵיהּ. לְבַתֵּר שְׁבַע שָׁנִים, אֶתְבְּנִי
 בְּכֹלָא, אֶתְמַשְׁכָּא מַלְכוּתִיהָ דִּי לָא תַעֲדִי לְעֵלְמִין.
 וְאִי לָא דְאַתְעַבֵּד בְּהַכְּרוֹן לְאַתְחַפְּרָא בְּדוּכְתִיָּה, לָא
 אֶתְבְּנִי מַלְכוּתִיהָ לְאַתְמַשְׁכָּא כְּדָקָא יְאוּת. כְּהֵאִי
 גְּזוּנָא כְּלָב, אֶתְנַהִיר בֵּיהּ רוּחָא דְחַכְמָתָא, וְאַתָּא
 לְהַכְּרוֹן, לְאַתְחַפְּרָא בְּאַבְהֵן, וּלְדוּכְתִיָּה אֲזִיל,
 וּלְבַתֵּר, דוּכְתִיָּה הוּתָּה, וְיָרִית לִיהָ.

רְבִי יִיסָא וְרַבִּי חֲזַקְיָה, הָווּ אֲזִילֵי מִקְפּוּטְקִיָּא לְלוּד,
 וַחֲזָה עֲמַהוֹן חַד יוּדָאי בְּמַטּוּל דְקַטְפִּירָא
 דְחַמְרָא. עַד דִּהְווּ אֲזִילֵי, אָמַר רַבִּי יִיסָא לְרַבִּי
 חֲזַקְיָה, אֶפְתַּח פּוּמְךָ, וְאִימָא חַד מְלָה, מֵאִינוּן מְלִי
 מְעַלְיִיתָא דְאוּרִייתָא, דְאַתְ אֲמַרְתְּ בְּכָל יוּמָא, קָמִי
 בּוֹצִינָא קְדִישָׁא.

לשון הקודש

הִיָּה, וְיָרַשׁ אוֹתוֹ.

רַבִּי יִיסָא וְרַבִּי חֲזַקְיָה הָיוּ הוֹלְכִים
 מִקְפּוּטְקִיָּא לְלוּד, וְהִיָּה עִמָּהֶם יְהוּדֵי אַחַד
 עִם מִשָּׂא שֶׁל עוֹפוֹת (שְׁנַקְרָאִים קְטִפִּירָא) עַל
 חֲמוֹר. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, אָמַר רַבִּי יִיסָא
 לְרַבִּי חֲזַקְיָה, פְּתַח פִּיךָ וְאָמַר דְּבַר אַחַד
 מֵאוֹתָם דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַמְעֻלִּים שֶׁאַתָּה
 אֹמֵר לִפְנֵי הַמְּנוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

עַד שֶׁבָּא וְהִתְחַבֵּר בְּאַבּוֹת, וְעַמֵּד שְׁבַע
 שָׁנִים לְהַבְנֹת בְּתוֹכָם. אַחַר שְׁבַע שָׁנִים
 נִבְנְה בְּכָל, נִמְשָׁכָה מַלְכוּתוֹ שְׁלֵא תַעֲבֵר
 לְעוֹלָמִים. וְאִם לָא שְׁנַעֲשֵׂה בְּהַכְּרוֹן
 לְהִתְחַבֵּר בְּמִקּוּמוֹ, לָא נִבְנְתָה מַלְכוּתוֹ
 לְהַמְשִׁיךְ כְּרָאוּי. כְּמוֹ כֵּן כְּלָב, הַאִירָה בּוֹ
 רוּחַ חֲכָמָה, וּבָא לְהַכְּרוֹן לְהִתְחַבֵּר
 בְּאַבּוֹת וּלְמִקּוּמוֹ הַלֵּךְ. אַחַר כֵּךְ מִקּוּמוֹ

פְּתַח וְאָמַר, (משלי ג) דְרָכֶיהָ דְרָכֵי נְעָם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם. דְרָכֶיהָ דְרָכֵי נְעָם, אֵלֶּיךָ אֶזְרְחִין דְאֶזְרִייתָא, דְמֵאֵן דְאֶזְרִיל בְּאֶזְרְחֵי דְאֶזְרִייתָא, קָדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, אֲשֶׁרֵי עָלֶיהָ נְעִימוּתָא דְשְׂכִינְתָא, דְלֹא תַעֲדֵי מְנִיָּה לְעֵלְמִין. וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם, דְכָל שְׂבִילֵיךָ דְאֶזְרִייתָא, כּוֹלְחוֹן שְׁלָם. שְׁלָם לִיָּה לְעֵילָא, שְׁלָם לִיָּה לְתַתָּא. שְׁלָם לִיָּה בְּעֵלְמָא דִּין, שְׁלָם לִיָּה בְּעֵלְמָא דְאֶתִי.

אָמַר הַהוּא יוֹדְאֵי, אִיסְתְּרָא בְּקִיסְטְרָא, בְּהַאי קְרָא אֲשֶׁתִּבַּח. אָמַר לִיָּה מְנִיָּין לָךְ. אָמַר לִיָּה, מֵאֲפָא שְׂמַעְנָא, וְאוֹלִיפְנָא הָכָא בְּהַאי קְרָא מְלָה טָבָא.

פְּתַח וְאָמַר, הַאי קְרָא בְּתָרִין גְּוֹנִין אִיהֵי, וּבְתָרִין סְטָרִין. קָרִי בֵּיה דְרָכִים, וְקָרִי בֵּיה נְתִיבוֹת.

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

שְׁלוֹם לוֹ בְּעוֹלָם הָבָא.

אָמַר אוֹתוֹ יְהוּדֵי, מִטְּבַע פְּכִים בְּפָסוּק זֶה נִמְצָא. אָמַר לוֹ, מִנֵּין לָךְ? אָמַר לוֹ, שְׂמַעְתִּי מֵאֲבִי, וְלִמְדַתִּי כֵּאֵן בְּפָסוּק הַזֶּה דְבַר טוֹב.

פְּתַח וְאָמַר, פָּסוּק זֶה הוּא בְּשֵׁתִי עֲזוּרָת וּבְשֵׁנֵי אֲדָדִים. קוֹרְאִים בּוֹ דְרָכִים, וְקוֹרְאִים בּוֹ נְתִיבוֹת. קוֹרְאִים בּוֹ נְעָם,

פְּתַח וְאָמַר, (משלי ג) דְרָכֶיהָ דְרָכֵי נְעָם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם. דְרָכֶיהָ דְרָכֵי נְעָם – אֵלֶּיךָ דְרָכֵי הַתּוֹרָה, שְׂמִי שְׁהוֹלֵךְ בְּדְרָכֵי הַתּוֹרָה, הַקּוֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁרְהָ עָלָיו נְעָם הַשְׂכִּינָה שְׁלֹא תִזוּז מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים. וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם – שְׂכָל שְׂבִילֵי הַתּוֹרָה כָּלָם שְׁלוֹם. שְׁלוֹם לוֹ לְמַעְלָה, שְׁלוֹם לוֹ לְמַטָּה. שְׁלוֹם לוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה,

קָרִי בִּיה נֹעַם, וְקָרִי בִּיה שְׁלוֹם. מָאן דְּרָכִים. וּמָאן
נְתִיבוֹת. מָאן נֹעַם. וּמָאן שְׁלוֹם.

אֶלְא, דְּרָכִיהָ דְּרָכִי נֹעַם, הֵינּוּ דְּכֵתִיב, (ישעיה מ"ג)
הַנּוֹתֵן בֵּינָם דֶּרֶךְ. דִּהָא כָּל אַתְר דְּאַקְרִי
בְּאוּרֵייתָא דֶּרֶךְ, הוּא אוֹרְחָא פְּתִיחָא לְכֹלָא. כְּהֵא
אוֹרְחָא דִּהוּא פְּתִיחָ לְכָל בַּר נָשׁ. כִּד דְּרָכִיהָ, אֵלִין
דְּרָכִים דְּאֵינוּן פְּתִיחֵן מֵאַבְהֵן, דְּכִרְאֵן בְּיַמָּא (דף ל"א)
רְבָא, וְעֵאלִין בְּגִייהָ. וְאֵינוּן אוֹרְחֵן מִתְּפִתְחֵן
לְכָל עֵיבֵר, וּלְכָל סְטָרֵי עֶלְמָא.

וְהֵא נֹעַם, הוּא נְעִימוּ דְּנִפְיָא מֵעֶלְמָא דְּאֵתִי, (נ"א)
וּמֵעֶלְמָא דְּאֵתִי נִהְרִין כָּל בּוֹצִינִין)
וּמִתְּפִרְשִׁין (נ"א נְהוּרִין) לְכָל עֵיבֵר, וְהַהוּא טִיבוּ, וְנִהוּרָא
דְּעֶלְמָא דְּאֵתִי, דִּינְקִין אַבְהֵן, אַקְרִי נֹעַם. דְּבַר אַחַר,
עֶלְמָא דְּאֵתִי, אַקְרִי נֹעַם. וְכִד אַתְעַר עֶלְמָא דְּאֵתִי,

לשון הקודש

דְּרָכִים נִפְתָּחוֹת לְכָל עֵבֵר וּלְכָל צְדִדֵי
הָעוֹלָם.

וְנֹעַם זֶה הוּא נְעִימוֹת שְׂוִיָּצֵאת מִן הָעוֹלָם
הַבָּא, (וּמִהָעוֹלָם הַבָּא מֵאִירוֹת כָּל הַמְּנוֹרוֹת) וּמֵאִירָה
אֵת כָּל הַמְּנוֹרוֹת, וְנִפְרָדִים (הַאֲוֵרוֹת) לְכָל
עֵבֵר. וְאוֹתוֹ טוֹב וְאוֹר שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא
שְׂוִינְקִים הָאֲבוֹת נִקְרָא נֹעַם. דְּבַר אַחַר,
הָעוֹלָם הַבָּא נִקְרָא נֹעַם. וּכְשֶׁמִּתְעוֹרֵר

וְקוֹרְאִים בּוֹ שְׁלוֹם. מַה זֶה דְּרָכִים, וּמַה זֶה
נְתִיבוֹת? מַה זֶה נֹעַם, וּמַה זֶה שְׁלוֹם?

אֶלְא דְּרָכִיהָ דְּרָכִי נֹעַם, הֵינּוּ שְׂכָתוֹב
(ישעיה ג) הַנּוֹתֵן בֵּינָם דֶּרֶךְ. שְׂהֵרִי כָּל מְקוֹם
שֶׁנִּקְרָא בְּתוֹרָה דֶּרֶךְ, הוּא דֶּרֶךְ פְּתוּחָה
לְכָל, כְּמוֹ זֶה זוֹ שְׂפִתוּחָה לְכָל אָדָם – כִּד
דְּרָכִיהָ. אֵלּוֹ דְּרָכִים שְׂפִתוּחִים מֵהָאֲבוֹת,
שְׂכָרוּ בֵּינָם הַגְּדוֹל וְנִכְנָסִים לְתוֹכוֹ. וְאוֹתָם

כָּל טִיבוֹ, וְכָל חִידוֹ, וְכָל נְהוּרִין, וְכָל חִירוֹ דְעָלְמָא
אֲתַעֵר. וּבְגִינֵי כַּד, אֲקַרֵי נַעַם.

וְעַל דָּא תַנִּינָן, חֵיבִין דְגִיחָנָם, בְּשַׁעְתָּא דְעָאל
שַׁבְתָּא, כְּלָהוּ נִיחִין, וְאִית לְהוּ (ס"א חירו)
חִירוֹ, וְנִיחָא בְּשַׁבְתָּא. כִּיּוֹן דְנַפִּיק שַׁבְתָּא, אִית
לָן לְאֲתַעֵרָא חִירוֹ עֲלָאָה עֲלָנָא, דְנִשְׁתַּזְיב
מִהָהוּא עוֹנֶשָׁא דְחִיבָא, דְאֲתַדְנּוּ מִהָהִיא שַׁעְתָּא
וְלְהֲלָאָה. וְאִית לָן לְאֲתַעֵרָא וְלִימָא, (תהלים ז') וַיְהִי
נַעַם יי' אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ. דָּא הוּא נַעַם עֲלָאָה,
(חירו) חִירוֹ דְכָלָא. וְעַל דָּא, דְרַכִּיָּה דְרַכִּי נַעַם
וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם.

כָּמָאן נְתִיבוֹתֶיהָ. אֲלִין אֵינּוֹן נְתִיבוֹת וְשְׁבִילִין,
דְנַפְקִי מִלְעִילָא, וְכְלָהוּ נְקִיט לִזְן בְּרִית
יְחִידָאִי, דְאִיְהוּ אֲקַרֵי שְׁלוֹם, שְׁלָמָא דְבֵיתָא, וְעָאִיל

לשון הקודש

הַרְשָׁעִים שְׂגֻדוֹנִים מֵאוֹתָהּ שַׁעָה וְהֲלָאָה,
וַיֵּשׁ לָנוּ לְהִתְעוֹרֵר וְלוֹמַר, (תהלים ז') וַיְהִי
נַעַם ה' אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ. זְהוּ נַעַם עֲלִיּוֹן, (חרות)
שְׂמַחַת הַכֹּל. וְעַל זֶה, דְרַכִּיָּה דְרַכִּי נַעַם
וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם.

מַה זֶה נְתִיבוֹתֶיהָ? אֵלוּ אוֹתָם נְתִיבוֹת
וְשְׁבִילִים שְׂוִיָצִאִים מִלְמַעְלָה, וְכֻלָּם לִזְקָה
אוֹתָם בְּרִית הַיְחִידִי שְׁנַקְרָא שְׁלוֹם, שְׁלוֹם

הָעוֹלָם הַבָּא, אִזְ כָּל הַטּוֹב וְכָל הַשְּׂמִחָה
וְכָל הָאוֹרוֹת וְכָל הַחֲרוֹת שֶׁל הָעוֹלָם
מִתְעוֹרְרִים, וְלָכֵן נַקְרָא נַעַם.

וְעַל זֶה שְׂנִינּוּ, רַשְׁעֵי הַגִּיחָנָם, בְּשַׁעָה
שְׂנַכְנַסְת שַׁבְתָּ, בְּלָם נְחִים, וַיֵּשׁ לָהֶם (חרות)
שְׂמִחָה וּמְנוּחָה בְּשַׁבְתָּ. וְכִיּוֹן שְׂוִיָצִאִת
שַׁבְתָּ, יֵשׁ לָנוּ לְעוֹרֵר שְׂמִחָה עֲלִיּוֹנָה
עֲלֵינוּ כְּדֵי שְׂנַנְצֵל מֵאוֹתוֹ הָעֲנֶשׁ שֶׁל

לוֹן לִימָא רַבָּא, כִּד אִיהוּ בְּתוּקְפֵיהּ. וְכִדִּין יְהִיב
 לִיה שְׁלָם. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלָוִם.
 (ע"ב). אָתוּ רַבִּי יִיסָא וּר' חֲזַקְיָה, וְנִשְׁקוּ לִיה, אָמְרוּ
 וּמָה כָּל חֲנִי מְלִין עֲלָאִין טְמִירִין גַּבְדָּ, וְלֹא יַדְעָנָא.
 אָזְלוּ. כִּד מָטוּ חַד בֵּי חֲקַל, חָמוּ בְּעִירֵי דְבֵי חֲקַל
 מִתִּין, אָמְרוּ וְדָאֵי דְכָר דְבְּעִירֵי אִית בַּאֲתַר דָּא.

אָמַר הַהוּא יוֹדָאֵי, הָא דְאָמְרִיתוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִין
 הוּא קְטִיל בְּמַעְרִים, כָּל אֵינּוֹן עָאֲנִי, כָּל
 אֵינּוֹן בְּעִירֵי. תִּלְת מוֹתְנֵי הֵווּ בְּבְעִירֵי. חַד, דְּכָר.
 וְחַד, אֵינּוֹן דְּקְטִיל כְּרָד. וְחַד, אֵינּוֹן כּוּכְרֵי דְבְּעִירֵי.

וּמָה הָוּה מוֹתְנָא דִּילְהוֹן. אֵלָּא, הָא, כְּתִיב
 בְּקִדְמִיתָא, (שמות ט) הִנֵּה יָד יי' הוֹיָה בְּמִקְנֶךָ
 אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה, אֲמַאי בְּכִלְהוּ לָא כְּתִיב יָד יי'. אֵלָּא,
 הִכָּא (נ"א לָא כְּתִיב יָד אֱלֹהִים אֵלָּא יָד יי') (ס"א אֵל יָד ה') אִיהוּ יָדָא

לשון הקודש

שֶׁהַקּוֹדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵרַג בְּמַעְרִים כָּל
 אוֹתָם הַצֵּאֵן, כָּל אוֹתָם בְּהֵמוֹת. שְׁלֹשָׁה
 סוּגֵי מוֹת הָיוּ בְּבַהֲמוֹת, אֶחָד דְּכָר, וְאֶחָד
 אוֹתָם שֶׁהֵרַג הַכְּרָד, וְאֶחָד אוֹתָם בְּכוּרֵי
 הַבְּהֵמוֹת.

וּמָה הָיָה הַמּוֹת שֶׁלָּהֶם? אֵלָּא זֶה כְּתוּב
 בַּתְּחִלָּה, הִנֵּה יָד ה' הוֹיָה בְּמִקְנֶךָ אֲשֶׁר
 בַּשָּׂדֶה. לָמָּה בְּכֻלָּם לֹא כְּתוּב יָד ה'?
 אֵלָּא כָּאן (כְּתוּב יָד אֱלֹהִים, אֵלָּא יָד ה') (אֵל יָד ה') זֶה

הַבֵּית, וּמַכְנִים אוֹתָם לִים הַגָּדוֹל. בְּשֵׁהוּא
 בְּתַקְפוֹ, וְאֵן נוֹתֵן בּוֹ שְׁלָוִם. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב
 וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלָוִם. בָּאוּ רַבִּי יִיסָא
 וְרַבִּי חֲזַקְיָה וְנִשְׁקוּ לוֹ. אָמְרוּ, וּמָה כָּל
 הַדְּבָרִים הָעֲלִיּוֹנִים הִלְלוּ טְמוּנִים אֲעֲלֶךְ
 וְלֹא יַדְעָנּוּ?! הֲלָכוּ. בְּשֵׁהֲגִיעוּ לְבֵית שְׂדֵה,
 רָאוּ בְּהֵמוֹת שֶׁל הַשָּׂדֶה מִתִּים. אָמְרוּ,
 וְדָאֵי דְכָר שֶׁל בְּהֵמוֹת יֵשׁ בְּמִקּוּם זֶה.
 אָמַר אוֹתוֹ יְהוּדִי, זֶה שְׁאִמְרַתָּם

בַּחֲמֹשֶׁה אֲצַבְעָאן. דְּהָא בְּקַדְמִיתָא כְּתִיב, אֲצַבְעֵ
 אֱלֹהִים הוּא. וְהִכָּא בְּלָחוּ חֲמִשׁ אֲצַבְעָאן, וְכָל
 אֲצַבְעָא וְאֲצַבְעָא, קָטַל זֵינָא חֲדָא. וְחֲמִשָּׁה זֵינִין
 הֵווּ, דְּכְתִיב, בְּסוּסִים, בְּחִמּוּרִים, בְּגַמְלִים, בְּבִקְרָה,
 וּבַעֲזָאן. הָא חֲמִשָּׁה זֵינִין, לְחֲמִשָּׁה אֲצַבְעָאן, דְּאֶקְרוּן
 יָד. בְּגִינֵי כֵךְ, הֵינָה יָד י"י הוּזִיָּה וְגו' דְּכָר כְּבֵד מְאֹד.
 דִּהוּ מֵתִים מִגְּרַמֵּייהוּ, וְאֲשַׁתְּכַחוּ מֵתִים.

בְּתַר דְּלֹא אֶהְדְּרוּ מִצְרָאֵי, אֵינּוּן אֲתוּוֹן מִמֶּשׁ,
 אֶהְדְּרוּ וְקָטְלוּ כָּל אֵינּוּן דְּאֲשַׁתְּאָרוּ. וְדְכָר,
 אֶהְדְּר בְּרָד. מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֵלָּא דָּא בְּנִיחוּתָא,
 וְדָא בְּתַקִּיפּוּ דְרוּגְזָא. וְתַרִּין אֵלִין, הֵווּ בְּאֶתֶר חַד,
 בְּחֲמִשׁ אֲצַבְעָאן.

תָּא חַזִּי, דְּכָר אֲתוּוֹן דִּהוּ בְּנִיחוּתָא, מוֹתְנָא
 בְּנִיחָא, דִּהוּ מֵתִין מִגְּרַמֵּייהוּ. בְּרָד,

 לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

מעצמם ונמצאו מתים.

מאחר שלא חזרו המצרים, אותן
 אותיות ממש חזרו והרגו כל אותם
 שנשארו, ודבר הפך לכרד. מה בין זה
 לזה? אלא זה בנחות, וזה בתקף הרגו,
 ושני אלה היו במקום אחד בחמש
 אצבעות.

בא וראה, דבר אותיות שהיו בנחות,

יד עם חמש אצבעות, שהרי בתחלה
 כתוב אצבע אלהים היא, וכאן כל חמש
 האצבעות, וכל אצבע ואצבע הרגה מין
 אחד. וחמשה מינים היו, שכתוב
 בסוסים, בחמורים, בגמלים, בבקרה,
 ובעזאן. הרי חמשה מינים לחמש
 אצבעות, שנקראת יד. משום כך הגה יד
 ה' הויה וגו' דבר כבוד מאד. שהיו מתים

דְּאֵתְהִדְרוּ אֶתְיוֹן בְּתַקּוּף רוּגְזָא, וְקַטְל כְּלָא. יִתְבוּ
 בְּתַהוּא חֶקֶל, חָמוּ עָאִי דְאֵתְיִין לְאַתָּר חַד, וּמִתִּין
 תַּפְּן, קָם תְּהוּא יוּדְאִי לְגַבִּי תְּהוּא אֶתָּר, וְחָמָא תְּרִין
 קַטְפִּירִי, דְּמִלְיִין אַקּוּסְטְרָא.

פְּתַח וְאָמַר, בְּתִיב (בראשית י"ב) וְאֶעֱשֶׂךָ לְגוֹי גָדוֹל
וְאֶבְרַכְךָ וְאֶגְדְּלָה שְׁמֶךָ וְהָיָה בְּרָכָה, הָאִי
מְלָה דְרַבִּי אֶלְעָזָר, דְּאָמַר, וְאֶעֱשֶׂךָ לְגוֹי גָדוֹל,
לְקַבֵּל לָךְ לָךְ. וְאֶבְרַכְךָ, לְקַבֵּל מֵאֶרְצְךָ. וְאֶגְדְּלָה
שְׁמֶךָ, לְקַבֵּל וּמְמוֹלְדֵתְךָ. וְהָיָה בְּרָכָה, לְקַבֵּל וּמִבֵּית
אָבִיךָ. וְדָא לְקַבֵּל דָּא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, רִזָּא דְחֲכַמְתָּא חָכָא. וְאֶעֱשֶׂךָ
לְגוֹי גָדוֹל, לְקַבֵּל סֵטֶר יְמִינָא. וְאֶבְרַכְךָ,
לְקַבֵּל סֵטֶר שְׂמָאלָא. וְאֶגְדְּלָה שְׁמֶךָ, לְקַבֵּל סֵטֶר
אֶמְצָעִיתָא. וְהָיָה בְּרָכָה, לְקַבֵּל סֵטֶר אֶרְעָא
דִּישְׂרָאֵל. וְכֹלָא רִזָּא דְרֵתִיכָא קַדִּישָׁא.

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

זֶה שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר שֶׁאָמַר (בראשית י"ב)
 וְאֶעֱשֶׂךָ לְגוֹי גָדוֹל - כְּנֶגֶד לָךְ לָךְ.
 וְאֶבְרַכְךָ - כְּנֶגֶד מֵאֶרְצְךָ. וְאֶגְדְּלָה שְׁמֶךָ
 - כְּנֶגֶד וּמְמוֹלְדֵתְךָ. וְהָיָה בְּרָכָה - כְּנֶגֶד
 וּמִבֵּית אָבִיךָ, וְזֶה כְּנֶגֶד זֶה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, סוּד הַחֲכַמָּה יֵשׁ כְּאֵן.
 וְאֶעֱשֶׂךָ לְגוֹי גָדוֹל - כְּנֶגֶד צֵד יְמִין.
 וְאֶבְרַכְךָ - כְּנֶגֶד צֵד שְׂמָאל. וְאֶגְדְּלָה

מִוֹת בְּמִנּוּחָה, שֶׁהָיוּ מֵתִים מֵעַצְמָם. בְּרַד
 שֶׁהִתְהַפְּכוּ הָאוֹתִיּוֹת לְתַקְוָה הִרְגוּ וְהִרְגוּ
 הַכֹּל. יֵשְׁבוּ בְּאוֹתוֹ שְׂדֵה, רְאוּ עֵאֵן
 שְׂבָאִים לְמָקוֹם אֶחָד וּמִתִּים שָׁם. קָם
 אוֹתוֹ יְהוּדִי לְאוֹתוֹ מָקוֹם, וְרָאָה שְׁנֵי
 גֵּאוֹת מְלֵאִים אָרֶם.

פְּתַח וְאָמַר, כְּתוּב וְאֶעֱשֶׂךָ לְגוֹי גָדוֹל
 וְאֶבְרַכְךָ וְאֶגְדְּלָה שְׁמֶךָ וְהָיָה בְּרָכָה. דְּבַר

תָּא חַיִּי, בְּאַתְעָרוּתָא דְלִתְתָּא, אֲתַעַר לְעִילָא. וְעַד
 לָא יִתְעַר לְתַתָּא, לָא יִתְעַר לְעִילָא, לְאַשְׁרָאָה
 עָלֶיהָ. מַה כְּתִיב בְּאַבְרָהָם, (בראשית י"א) וַיֵּצְאוּ אֹתָם
 מֵאוּר כַּשְׁדִּים. וַיֵּצְאוּ אֹתָם, וַיֵּצְאוּ אֹתוֹ מִיבְעֵי לֵיהּ.
 דְהָא כְּתִיב וַיִּקַּח תֶּרַח אֶת אַבְרָם בְּנֹו (וְאֵת לוֹט בְּן הָרִן)
 וְגו'. מַהוּ וַיֵּצְאוּ אֹתָם. אֵלָּא, תֶּרַח וְלוֹט נִפְקוּ עִם
 אַבְרָהָם וְשָׂרָה, דְכִיּוֹן דְאַשְׁתְּזַיב אַבְרָהָם מִן נוּרָא,
 אֲתַתְּהִיר תֶּרַח לְמַעַבְד רְעוּתֵיהָ. וּבְגִין (דף ל"ב ע"א) כִּי,
 וַיֵּצְאוּ אֹתָם. כִּיּוֹן דְאֵינּוּן אֲתַעָרוּ בְּקַדְמִיתָא, אָמַר
 לֵיהּ קַדְשָׁא בְרִידָּהּ הוּא לָךְ לָךְ.
 רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, לָךְ לָךְ. לְתַקוּנָךְ לְגַרְמָךְ.
 מֵאַרְצֵךְ, מֵהַהוּא סְטָרָא דִישׁוּבָא דְאֵת תְּקִיל,
 דְאֵתִילִידַת בֵּיתָא. וּמְמוֹלְדִתְךָ, מֵהַהוּא תּוֹלְדָה דִילָךְ.
 וּמִבֵּית אָבִיךָ, דְאֵת אֲשַׁנַּח בְּשַׁרְשָׁא דְלַהוֹן. אֵל

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

תֶּרַח וְלוֹט יֵצְאוּ עִם אַבְרָהָם וְשָׂרָה, שְׂכִינִין
 שְׂנַצּוּל אַבְרָהָם מִן הָאֵשׁ, חוֹר תֶּרַח
 לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹנוֹ, וְלָכֵן וַיֵּצְאוּ אֹתָם. כִּיּוֹן
 שְׁהִם הִתְעוּרְרוּ תַחֲלָה, אָמַר לוֹ הַקֹּדֶשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לָךְ לָךְ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, לָךְ לָךְ - לְתַקוּנָךְ,
 לְעַצְמָךְ. מֵאַרְצֵךְ - מֵאוֹתוֹ הַצַּד שֶׁל
 הַיְשׁוּב שְׂאֵתָה שׁוֹקֵל, שְׂנוֹלְדַת בּוּ.
 וּמְמוֹלְדִתְךָ - מֵאוֹתוֹ תּוֹלְדָה שְׁלָךְ.
 וּמִבֵּית אָבִיךָ - שְׁהַרִי הַשְּׂנִיחַ בְּשַׁרְשׁ

שְׂמָךְ - כְּנֶגֶד צַד הָאֲמֻצָּע. וְהִיא בְּרָכָה -
 כְּנֶגֶד צַד אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְהַבֵּל סוּד
 הַמְּרַכְבָּה הַקְּדוּשָׁה.

בֵּא רְאֵה, בְּהִתְעוּרְרוֹת שְׁלֻמְטָה מִתְעוּרַר
 לְמַעְלָה, וְעַד שְׁלֵא מִתְעוּרַר לְמַטָּה לֹא
 מִתְעוּרַר לְמַעְלָה לְשֵׁרוֹת עָלָיו. מַה כְּתוּב
 בְּאַבְרָהָם? וַיֵּצְאוּ אֹתָם מֵאוּר כַּשְׁדִּים.
 וַיֵּצְאוּ אֹתָם - וַיֵּצְאוּ אֹתוֹ הִיָּה צְרִידָּהּ (אנא)
 שְׁהַרִי כְּתוּב וַיִּקַּח תֶּרַח אֶת אַבְרָם בְּנֹו
 וְאֵת לוֹט בְּן הָרִין וְגו'. מַהוּ וַיֵּצְאוּ אֹתָם? אֵלָּא,

הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרַאךָ, תִּמְן אֲתַגְלִי לָךְ, מִה דְאַתְּ בְּעֵינַי.
 הַהוּא חֵילָא דְמִמְנָא עָלְהּ, דְאִיהוּ עָמִיק וְסִתִּים.
 מִיָּד, וַיִּלְךְ אַבְרָם פֶּאֶשֶׁר דְּבַר אֱלֹוֵי יְיָ. וַאֲנִן קָא
 בְּעֵינִן לְמַהֲדָּ מִהֲכָא לְמַנְדַּע רָזָא דְחֻכְמַתָּא (חסר).

(פְּתַח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר (צַפְנִיָּה ג') כִּי אָז אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שְׂפָה בְרוּרָה לְקִרְא כָּלִם בְּשֵׁם
 יְיָ לְעַבְדוֹ שְׂכָם אַחֲד. וּבְתִיב (זְכִרְיָה י"ד) וְהִיָּה יְיָ לְמֶלֶךְ וְגו' בְּיוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אַחֲד
 וְשֵׁמוֹ אַחֲד.)

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חִיָּיא הֲוֹן אֲזִלִּי בְּאוֹרְחָא. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי לְרַבִּי חִיָּיא, אָמַאי אַתְּ שְׁתִּיק, הָא אֲוֹרְחָא
 לָא אֲתַתְּקִין, אֶלָּא בְּמַלְי דְּאוֹרִיָּתָא. אֲתַנְגִּיד רַבִּי
 חִיָּיא, וּבְכַה, פְּתַח וְאָמַר, (בְּרַאשִׁית י"א) וַתְּהִי שְׂרֵי עֲקָרָה
 אֵין לָהּ וְלָד וַוִי עַל דָּא, וַוִי עַל הַהוּא זְמַנָּא
 דְּאוֹלִידַת הַגֵּר לְיִשְׁמַעְאֵל.

אָמַר לִיה רַבִּי יוֹסִי, אָמַאי. וְהָא אוֹלִידַת לְבַתָּר,

לְשׁוֹן הַקּוֹדֵשׁ

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חִיָּיא הֲוִין הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי חִיָּיא, לְמַה אַתְּהָ
 שׁוֹתֵק, הֲרֵי הַדֶּרֶךְ לָא מְתַקְנַת אֶלָּא רַק
 בְּדַבְרֵי תוֹרָה? נֶאֱמַר רַבִּי חִיָּיא וּבְכַה. (אָמַר
 לוֹ, מַהִּי? אָמַר לוֹ, אוֹי וְכוּ') פְּתַח וְאָמַר (בְּרַאשִׁית י"א)
 וַתְּהִי שְׂרֵי עֲקָרָה אֵין לָהּ וְלָד. אוֹי עַל זֶה!
 אוֹי עַל אוֹתוֹ זְמַן שְׁהוֹלִידָה הַגֵּר אֶת
 יִשְׁמַעְאֵל.

אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, לְמַה? וְהֲרֵי הוֹלִידָה

שְׂלָחֵם. אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרַאךָ - שָׁם
 אֲנִלָּה לָךְ מַה שְׂאֵתָה מִבְּקִשׁ. אוֹתוֹ כַּח
 שְׂמֻמָּנָה עֲלֶיהָ, שְׁהוּא עֵמֶק וְסִתוּם, מִיָּד
 - וַיִּלְךְ אַבְרָם פֶּאֶשֶׁר דְּבַר אֱלֹוֵי ה'.
 וַאֲנִן רְצִינוּ לְלַבֵּת מִכָּאן לְדַעַת סוּד
 הַחֻכְמָה.

(פְּתַח רַבִּי אַבָּא וְאָמַר (צַפְנִיָּה ג') כִּי אָז אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שְׂפָה
 בְרוּרָה לְקִרְא כָּלִם בְּשֵׁם ה' לְעַבְדוֹ שְׂכָם אַחֲד. וּכְתוּב (זְכִרְיָה
 י"ד) וְהִיָּה ה' לְמֶלֶךְ וְגו' בְּיוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אַחֲד וְשֵׁמוֹ אַחֲד.)

וַהֲוֵה לָהּ בְּרָא גִזְעָא קַדִּישָׁא. אָמַר לִיהּ, אֶתְּ חָמִי,
 וְאַנָּא חָמִינָא, וְחָמִי שְׁמַעְנָא מִפּוּמִי דְרַבִּי שְׁמַעוֹן
 מִלָּהּ, וּבְכִינָא (ס"א אָמַר לִיהּ מָאִי הִיא אָמַר לִיהּ וַיִּי וְכוּ') וַיִּי עַל
 הַהוּא זְמָנָא, דְּבִגִין דְּשָׂרָה אֶתְעַכְבַּת, כְּתִיב, (בראשית
 ט"ז) וַתֹּאמֶר שָׂרִי אֶל אַבְרָם וְגו' בָּא נָא אֶל שְׂפַחְתִּי
 וְגו'. וְעַל דָּא, קַיִימָא שְׁעַתָּא לְהַגְרָה, לְמִירַת לְשָׂרָה
 גְּבִירְתָּהּ, וַהֲוֵה לָהּ בְּרָא מֵאַבְרָהָם.

וְאַבְרָהָם אָמַר, (בראשית י"ז) לוֹ יִשְׁמַעְעָל יִחְוֶה לְפָנֶיךָ,
 וְאַף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוָה
 מִבֶּשֶׁר לִיהּ עַל יַצְחָק, אֶתְדַבֵּק אַבְרָהָם בְּיִשְׁמַעְעָל,
 עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָתִיב לִיהּ, (בראשית י"ז)
 וְלִישְׁמַעְעָל שְׁמַעְתִּיךָ וְגו'. לְבַתָּר אֶתְגְּזֹר, וְעָאֵל
 בְּקַיִימָא קַדִּישָׁא, עַד לָא יַפּוּק יַצְחָק לְעֵלְמָא.

וְתָא חַוִּי, אַרְבַּע מָאָה שָׁנִין, קַיִימָא הַהוּא מְזָנָא
 דְּבִנֵּי יִשְׁמַעְעָל, וּבְעָא קָמִי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָמַר

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

וְאַבְרָהָם אָמַר, לוֹ יִשְׁמַעְעָל יִחְוֶה לְפָנֶיךָ, וְאַף עַל גַּב שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָוָה מִבֶּשֶׁר לוֹ עַל יַצְחָק, נִדְבַק אַבְרָהָם בְּיִשְׁמַעְעָל, עַד שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָשִׁיב לוֹ, וְלִישְׁמַעְעָל שְׁמַעְתִּיךָ וְגו'. אַחַר כֵּן נִמּוּל וְנִכְנַס לְבְרִית הַקְדוּשׁ, עַד שְׁטָרָם יָצָא יַצְחָק לְעוֹלָם.

וּבָא רָאָה, אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנִים עָמַד

אַחַר כֵּן, וְהָיָה לָהּ בֵּן גִּזְעָא קַדוּשׁ? אָמַר לוֹ, אֶתְּהּ רוּאָה וְאַנִּי רוּאָה. וְכָךְ שְׁמַעְתִּי מִפִּי רַבִּי שְׁמַעוֹן דְּבַר, וּבְכִינִי. וְס"א אָמַר לוֹ מַה הִיא אָמַר לוֹ וַיִּי וְכוּ') אִי עַל אוֹתוֹ הַזְמַן שְׁבַגְלָל שְׂשָׂרָה הִתְעַכְבְּהָ, כְּתוּב (בראשית טז) וַתֹּאמֶר שָׂרִי אֶל אַבְרָם וְגו' בָּא נָא אֶל שְׂפַחְתִּי וְגו'. וְעַל זֶה עָמְדָה הַשְּׁעָה לְהַגְרָה לְרִשְׁתָּהּ אֶת שָׂרָה גְּבִירְתָּהּ, וְהָיָה לָהּ בֵּן מֵאַבְרָהָם.

לִיָּהּ, מָאן דְּאִתְגְּזֵר אִית לִיָּהּ חוּלְקָא בְּשִׁמְךָ. אָמַר
 לִיָּהּ אֵין. אָמַר לִיָּהּ וְהָא יִשְׁמַעְאֵל דְּאִתְגְּזֵר, (ולא עוד
 אֵלָא דְּאִתְגְּזֵר בְּר תְּלִיסַר שְׁנִין) אָמַי לִית לִיָּהּ חוּלְקָא בְּךָ כְּמוֹ
 יִצְחָק. אָמַר לִיָּהּ, דָּא אִתְגְּזֵר פְּדָקָא יָאוּת וּכְתִיקוֹנִי,
 וְדָא לָאוּ הָכִי. וְלֹא עוֹד, אֵלָא דְּאֵלִין מְתִדְבְּקִין בִּי
 כְּדָקָא יָאוּת, לְתַמְנָא יוֹמִין וְאֵלִין רְחִיקִין מְנִי עַד
 כְּפָה יָמִים. אָמַר לִיָּהּ, וְעַם כָּל דָּא, בִּיּוֹן דְּאִתְגְּזֵר
 לָא יְהֵא לִיָּהּ אָנֹר טָב בְּגִינֵיהּ.

וְוִי עַל הַהוּא זְמָנָא, דְּאִתְיַלִּיד יִשְׁמַעְאֵל בְּעֵלְמָא,
 וְאִתְגְּזֵר. מַה עָבַד קְדָשָׁא בְּרִיד הוּא, אֲרַחֵיק
 לְהוּ לְבָנִי יִשְׁמַעְאֵל, מְדַבְּקוֹתָא דְּלַעִילָא, וְיָהֵב
 לְהוּ חוּלְקָא לְתַתָּא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא, בְּגִין הַהוּא
 גְּזִירוֹ דְּבַהוֹן.

וְזַמִּינִין בְּנֵי יִשְׁמַעְאֵל, לְמַשְׁלַט בְּאַרְעָא קְדִישָׁא.

לשון הקודש

לו, ועם כל זה, בִּיּוֹן שְׁנַמּוּל, לא יְהִיָּה לוֹ
 שְׂכָר טוֹב בְּשָׁבִיל זְהִי?
 אֵיזִי עַל אוֹתוֹ זְמַן שְׁנוּלָד יִשְׁמַעְאֵל
 בְּעוֹלָם וְנַמּוּל, מַה עֲשָׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא? הֲרַחֵיק אֶת בְּנֵי יִשְׁמַעְאֵל מִן
 הַדְּבָקוֹת הָעֲלִיוֹנָה, וְנָתַן לָהֶם חֵלֶק לְמַטָּה
 בְּאַרְצֵי הַקְּדוּשָׁה בְּשָׁבִיל אוֹתָהּ הַמִּילָה
 שְׂבָדָהֶם.
 וְעַתִּידִים בְּנֵי יִשְׁמַעְאֵל לְשַׁלַּט בְּאַרְצֵי

אוֹתוֹ מִמְּנָה שֶׁל בְּנֵי יִשְׁמַעְאֵל וּבְקִשׁ
 לְבָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. אָמַר לוֹ, מִי
 שְׁנַמּוּל יֵשׁ לוֹ חֵלֶק בְּשִׁמְךָ? אָמַר לוֹ, כֵּן.
 אָמַר לוֹ, וְהֵרִי יִשְׁמַעְאֵל נַמּוּל, וְלֹא עוֹד, אֵלָא
 שְׁנַמּוּל בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה אִזְ לְפָנֶי אֵין לוֹ חֵלֶק
 בְּךָ כְּמוֹ יִצְחָק? אָמַר לוֹ, זֶה נַמּוּל כְּרָאוּי
 וּכְתִיקוֹנִי, וְזֶה לֹא כְּךָ. וְלֹא עוֹד, אֵלָא
 שְׂאֵלָה נְדַבְּקִים בִּי כְּרָאוּי לְשִׁמּוֹנָה יָמִים,
 וְאֵלָה רְחוּקִים מִמְּנִי עַד כְּפָה יָמִים. אָמַר

כִּד אִיהִי רִיקְנִיָּא מִכְּלָא, זְמַנָּא סְגִי, כְּמָה דְגִזְרֵי
 דְלַחֲזֵן בְּרִיקְנִיָּא בְּלֹא שְׁלִימוֹ. וְאֵינֹן יַעֲכֹבֹן לְחֲזֵן
 לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְאַתְבָּא לְדוֹכְתֵייהוּ, עַד דְּאַשְׁתְּלִים
 הָהוּא זְכוּתָא דְבְנֵי יִשְׁמַעְאֵל.

וְזַמִּינִין בְּנֵי יִשְׁמַעְאֵל, לְאַתְעָרָא קְרָבִין תְּקִיפִין
 בְּעֶלְמָא, וְלְאַתְפְּנִישָׂא בְנֵי אָדוּם עָלֵייהוּ,
 וְיַתְעָרוּן קְרָבָא בְּהוּ, חַד עַל יַמָּא, וְחַד עַל יַבְשֶׁתָּא
 וְחַד סְמוּךְ לִירוּשָׁלַיִם, וְיִשְׁלְטוּן אֵלִין בְּאֵלִין, וְאַרְעָא
 קְדִישָׂא לָא יִתְמָסֵר לְבְנֵי אָדוּם.

בְּהָהוּא זְמַנָּא, יַתְעַר עַמָּא חַד מִסִּיפֵי עֶלְמָא, עַל
 רוּמֵי חֵיבָא, וְיִנְחָ בְּהָ קְרָבָא תְּלַת יַרְחִין,
 וְיַתְפְּנִישׁוּן תַּמָּן עַמְמִיָּא, וְיִפְלוּן בִּידֵייהוּ, עַד
 דִּיתְפְּנִישׁוּן כָּל בְּנֵי אָדוּם עָלָה, מִכָּל סִיפֵי עֶלְמָא.
 וְכִדִּין יַתְעַר קְדָשָׂא בְּרִיךְ הוּא עָלֵייהוּ, הָדָא הוּא
 דְכַתִּיב, (ישעיה ל"ד) כִּי זָבַח לֵינִי בְּבַצְרָה וְגו'. וְלְבַתֵּר

לשון הקודש

הַיָּם, וְאַחַד עַל הַיַּבְשָׁה, וְאַחַד סְמוּךְ
 לִירוּשָׁלַיִם, וְיִשְׁלְטוּ אֱלֹהֵי בְּאֵלָה, וְאַרְזִין
 הַקְדוּשָׁה לֹא תִמָּסֵר לְבְנֵי אָדוּם.

בְּאֵתָתָּהּ זְמַן יַתְעוֹרֵר עִם אֶחָד מִסּוּף
 הָעוֹלָם עַל רוּמֵי הָרְשָׁעָה, וְיַעֲרֹךְ בְּהָ קְרָב
 שְׁלִשָּׁה חֳדָשִׁים, וְיַתְפְּנִישׁוּ שָׁם עַמִּים,
 וְיִפְלוּ בִידֵיהֶם, עַד שְׁיַתְפְּנִישׁוּ כָּל בְּנֵי
 אָדוּם עָלֵיהֶם מִסּוּפֵי כָּל הָעוֹלָם, וְאִזּוֹ

הַקְדוּשָׁה כְּשֶׁהִיא רִיקָה מִכָּל זְמַן רַב,
 כְּמוֹ שֶׁהִמִּילָה שְׁלָחָם רִיקָה בְּלֵי שְׁלֵמוֹת,
 וְהֵם יַעֲכֹבוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְשׁוּב
 לְמִקּוּמָם, עַד שְׁיִשְׁתַּלֵּם אוֹתָהּ זְכוּת שֶׁל
 בְּנֵי יִשְׁמַעְאֵל.

וְעַתִּידִים בְּנֵי יִשְׁמַעְאֵל לְעוֹרֵר קְרֻבוֹת
 חֲזָקִים בְּעוֹלָם וּלְהַתְכַּנְּסוֹת בְּנֵי אָדוּם
 עֲלֵיהֶם, וְיַעֲוֹרוּ בְּהֶם קְרָב, אֶחָד עַל

דָּא מַה כְּתִיב, לְאַחוּז בְּכַנְפוֹת הָאָרֶץ וְגו' וַיִּשְׁיַעֲנֵי
 לְבַנְיָיִשְׁמַעְעָאֵל מִינָהּ, וַיִּתְּבַר כָּל חֵילָיו דְּלַעֲיָלָא וְלֹא
 יִשְׁתַּאֲר חֵילָא לְעֵילָא עַל עַמָּא דְּעֵלְמָא, אֵלָא חֵילָא
 דְּיִשְׂרָאֵל בְּלַחֲדוּוֹי. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תהלים קכ"א) יי'
 צִלְךָ עַל יַד יְמִינְךָ.

בְּגִין דְּשָׂמָא קְדִישָׁא בִּימִינָא, וְאוֹרֵיתָא בִּימִינָא,
 וְעַל דָּא בִּימִינָא תְּלִיא כְּלָא וְתַנִּינָן, דְּבַעֲי
 לְזַקְפָּא יְמִינָא עַל שְׂמָאלָא, כְּמַה דְּאוּקְמוּהָ. דְכְּתִיב,
 (דברים ל"ג) מִימִינוֹ אֵשׁ דַּת לָמוֹ. וּבְזִמְנָא דְאַתִּי, (תהלים
 ס) הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעַנְנֵי. וּבְהַהוּא זִמְנָא כְּתִיב, (צפניה
 ג) כִּי אִזְ אֶחֱפֹדְךָ אֵל עַמּוּם שָׁפָה בְּרוּרָה לְקִרְא כְּלָם
 בְּשֵׁם יי' לְעַבְדוֹ שְׂכֵם אֶחָד. וּכְתִיב, (זכריה י"ד) בַּיּוֹם
 הַהוּא יְהִיָה ה' אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד. בְּרוּךְ יי' לְעוֹלָם
 אָמֵן וְאָמֵן: (דף ל"ב ע"ב).

לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

בְּזִמְנֵין, וְעַל זֶה בְּזִמְנֵין תְּלוּי הַכּוֹל, וְשָׁנִינוּ
 שְׁצַרְיָךְ לְזַקֵּף אֶת הַיְמִינֵי עַל הַשְּׂמָאל,
 כְּמוֹ שְׁפָרְשׁוּךָ, שְׂכַתוֹב מִימִינוֹ אֵשׁ דַּת
 לָמוֹ. וּבְזִמְנֵין שְׂכַבָּא, (תהלים ס) הוֹשִׁיעָה
 יְמִינְךָ וְעַנְנֵי. וּבְאוֹתוֹת זִמְנֵין כְּתוֹב, כִּי אִזְ
 אֶחֱפֹדְךָ אֵל עַמּוּם שָׁפָה בְּרוּרָה לְקִרְא
 כְּלָם בְּשֵׁם ה' לְעַבְדוֹ שְׂכֵם אֶחָד. וּכְתוֹב
 בַּיּוֹם הַהוּא יְהִיָה ה' אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד.
 בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

וְתַעֲוֹרַר עֲלֵיהֶם הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא. זֶהוּ
 שְׂכַתוֹב (ישעיה לד) כִּי זָכַח לְה' בְּכַבְדָּרָה וְגו'.
 אַחֲרָיִךְ זֶה מַה כְּתוֹב? לְאַחוּז בְּכַנְפוֹת
 הָאָרֶץ וְגו'. וַיִּכְלָה אֶת בְּנֵי יִשְׁמַעְעָאֵל
 מִמְּנָה, וַיִּשְׁבַּר כָּל הַחֲזִילוֹת-כַּחוֹת
 שְׁלֹמְעָלָה, וְלֹא יִשְׂאָר כֹּחַ לְמַעְלָה עַל
 הָעָם שֶׁל הָעוֹלָם, אֵלָא כֹּחַ יִשְׂרָאֵל לְבַדּוֹ,
 זֶהוּ שְׂכַתוֹב (תהלים קכ"א) ה' צִלְךָ עַל יַד
 יְמִינְךָ.

מִשׁוּם שֶׁהַשֵּׁם הַקֹּדֶשׁ בְּזִמְנֵין, וְתוֹרָה